

ישראל המספר עכו"ם, אסור לו לשייר בלוריתו ולתקנה (מפני שהוא מגדלה לעבודת כוכבים. רש"י), אלא כשמגיע למקום הבלורית, שומט את ידו בריחוק שלשה אצבעות ממנה לכל רוח.

מה. א. מהו מקור איסור הנאה מיינ נסך?

ב. חומץ ויין מבושל של נכרים, האם מותרים או אסורים?

ג. חומץ ויין מבושל שלנו הנמצאים ביד נכרי – מה דינם?

א. אשר חלב זבחימו יאכלו, ישתו יין נסיכם – מה זבחימה אסורים בהנאה [שלמדנו ממת (זבחי מתים), ומת מעגלה ערופה (שם – שם), ועגלה מקדשים (כפרה' כתוב בה)], אף יין אסור בהנאה. גזרו חכמים על סתם יינם לאסרו באיסור הנאה [משום בנותיהם] כיון שנתנסך. יש אומרים שבזמן הזה הואיל ואין מנסכים לעכו"ם, מגעם ביין שלנו אינו אסור בהנאה אלא בשתיה. ויש מתירים בהנאה רק במקום הפסד (ע' יו"ד קכג, א).

ב. חומץ או יין מבושל, אם בעודם יין רגיל היו ברשות הגוי – אסורים, שודאי לא פקע איסור היין בהחמצתו ובבישולו. ואם לאו – מותרים.

רבנו תם הורה למעשה לאסור חומץ [והקפיד על הוראת רבנו משולם להתירו], מפני שאיננו בקיאים בטיב הגדרת חומץ ויין, שהדבר משתנה לפי טעמים של האנשים וכו'. ומאותו הטעם הורה לאסור יין העשוי מבוסר שנגע בו עכו"ם, הגם שמצד הדין היוצא מן הבוסר הריהו כמים ולא כיון הראוי לניסוך.

ג. חומץ ויין מבושל שלנו הנמצאים ביד עכו"ם – מותרים בחותם אחד [שהרי אין מנסכים אותם, וגם אין חוששים שטרח להחליף ולזייף החותם], אבל ללא חותם – חוששים שהחליפם ביין שלו.

דף ל

מו. א. משקה או תבשיל המעורב בו יין – האם יש לאסרו משום יין נכרים?

ב. יין מזוג – האם אסור משום ניסוך?

ג. יין שהקרים (החל להחמיץ) – האם אסור משום ניסוך?

א. משקה או תבשיל שיש בו יין, אם עכו"ם הכינו – אסור משום היין האסור המעורב בתוכו. אבל אם הוא של ישראל – שוב אינו נאסר במגע הנכרי, שהרי אין מנסכים אותו במצב זה. ריצב"א אמר: דוקא אם אין היין ניכר בעין, אבל כשמימים אותו בשומין או בחרדל – יש לחוש למגע עכו"ם לפי שהוא בעין. 'וכן הלכה למעשה' (תוס'). והורו פוסקים שכגון יין הנמצא בסלט פירות ונכרי טעם ממנו – מותר. אבל יין המעורב במשקים אחרים, וחלק היין מהוה ששית מכלל המשקה, אז נכנס הדבר לחשש יין נסך (דברי חכמים יו"ד פרק ד, מהגרח"פ שינברג שליט"א).

ב. יין מזוג, יש בו משום יין נסך.

ודוקא כשיש לו טעם יין, אבל פחות מכן – אינו נאסר במגע נכרי (עפ"י הרא"ש).

ג. יין שהקרים; עד שלשה ימים – אסור, לאחר מכן – מותר. (ור"ת החמיר למעשה בחומץ כנ"ל).

מז. האם איסור 'גילוי' קיים במשקים ובאופנים דלהלן?

- א. יין מזוג.
- ב. יין מבושל.
- ג. יין מגולה שאדם ישן נמצא סמוך אליו.
- ד. משקה שבבית נכרים.
- ה. משקה שבבית אלמנה (שאינן ידוע לנו אם היא חוששת לאיסור זה).
- ו. יין מתוק במיוחד, חריף או מר ביותר.
- ז. יין שהקרים.
- ח. יין תוסס.
- ט. שחלים וכותח הבבלי.
- י. כלי שמטפף לתוכו יין מהחבית.
- יא. תאנה קטופה.
- יב. חבית שנתגלתה וטעמו ממנה אחרים ולא הוזק.
- יג. אבטיח (מלון) מגולה וכיו"ב.

א. יין מזוג; רבה ורב יוסף אמרו, אין בו משום גילוי. ורב פפא אמר: לא אמרו אלא כשמזוג היטב, אבל מזוג ולא מזוג – חוששין. ורבי הסיק להלכה, יין מזוג יש בו משום גילוי.

ב. העיד רב יעקב בר אידי על יין מבושל שאין בו משום גילוי. וכן דעת ר' חייא, וכן הורה שמואל. וכן קבע רבא להלכה [שלא כסברת רב אשי / רב משרשיא].

ג. יין מגולה שאדם ישן סמוך אליו; בתחילה חילקו בין יום ובין לילה, אבל הסיקו שלעולם יש לחוש בדבר.

ד. משקה שבבית גוי; רב לא שתה ממנו משום חשש גילוי. ושמואל, לפי לשון אחת בגמרא – שתה, מפני שמקפידים לכסותו משום נקיות, ולפי לשון אחרת, אף שמואל לא שתה.

ה. רב שתה משקה שבבית אלמנה ולא חש משום גילוי, כי נוקטת את מנהג בעלה, ושמואל לא שתה. (הרא"ש גרס שרב לא שתה).

ו. יין מתוק, חריף או מר באופן מיוחד, אמרו שאין בהם משום גילוי. ובארו בפרטות מהם אותם יינות. רבי יהושע בן לוי פרשם בשלשה יינות גרועים, ורב חמא שנאם לשבח. ואמרו שהמתוק הבא מעסיא, במקומו יש בו משום גילוי במקומו, שהרי הוא 'חמר מדינה' באותו מקום והנחשים רגילים בו.

ז. יין שהקרים, אמר רבא: עד שלשה ימים יש בו משום גילוי, [נתגלה] מכאן ואילך – לא. נהרדעי אמרו: אפילו לאחר שלשה ימים חוששים, שלעתים קורה והנחש שותהו.

[יין שהיה מגולה והחמיץ – מותר, שהאראס אינו מניחו להחמיץ (רבי חנינא להלן לא:). ורבי יוחנן (בירושלמי תרומות ז) אוסר (ועב"י ופר"ח י"ד קטז)].

ח. יין חדש בתסיסתו – אין בו משום גילוי. וכמה תסיסתו – שלשה ימים.

ט. השחלים – אין בהם משום גילוי, ובני גולה נהגו בהם איסור. ואם יש בהם חומץ – מותר (כפרש"י. שחלים שאכל מהם נחש, נראה שלדברי הכל מסוכנים הם, וכמעשה שבסוף נדרים).
כותח הבבלי – אין בו משום גילוי, ובני גולה נהגו בו איסור. ואם יש בו סימני נקירה – אמר רב מנשי: חוששים.

י. כלי שהיין מטפטף אליו והולך – אין בו משום גילוי (שמואל). והוא שמתפטף ברצף, טפה סמוכה לטפה (רב אשי).

יא. תאנה קטופה – אין בה משום גילוי.

יב. חבית גלויה שטעמו אנשים ממנה ולא ניווקו, אסור להמשיך לשתותה, שיש לחוש שמא הארס שקע [כתכונת ארס נחש צעיר. והבינוני – מפעפע, והזקן – צף].

יג. אבטיח מגולה – יש בו משום גילוי.

[שומים כתושים – סכנה לגילוי. ר' יוסי בן שאול (ביצה ז:)].

כתבו הראשונים: עתה אין חוששים לגילוי, במקומותינו שאין הנחשים מצויים. וכן מובא בשלחן ערוך (יו"ד ר"ס קטז). ויש שנהגו להחמיר (ע' פתחי תשובה שם בשם השל"ה והגר"א). ובעל נפש הרוצה להחמיר בדבר וחושש משום בל תשחית, עצתו להשאיר המאכל או המשקה עד שיתקלקל מאליו ושוב אינו עובר משום בל תשחית (שמירת הגוף והנפש, מבוא פי"ג – מהגרשז"א).

מח. מהם השימושים האסורים במים מגולים?

מים גלויים; לא ישפכם ברשות הרבים, מקום שיש לחוש לאדם יחף שילך עליהם. וכן לא יתן לבהמותיו ולבהמות חברו לשתות, מלבד לחתול שלו, שאע"פ שיכחיש קצת, חוזר ומבריא ואינו מת מארסו של נחש. לא ירחץ בהם פניו ורגליו. אחרים אומרים: רוחץ במקום חלק שבבשר, שאין המים שוהים שם.

דף לא

מט. א. מהי טומאת יין נסך וסתם יינם?

ב. המפקיד יין אצל נכרי – מה דין היין?

ג. האם הכותים חשודים על ניסוך יין לעבודת כוכבים? האם מקפידים על מגע נכרי, והאם חשודים על החלפת מאכלים של אחרים בשלהם?

א. לדברי רבי יהודה בן בתירא, יין נסך מטמא טומאה חמורה כמת – במשא ובאהל, ושיעורו בכזית (שהוקש לתקרובת עכו"ם, שהיא כמת). אבל סתם יינם אינו מטמא אלא טומאת משקין ברביעית הלוג.

א. מלשון רש"י הבינו בתוס' שלא גזרו בסתם יינם טומאה עצמית, אלא אם כן קבל טומאה ממקום אחר. והקשו התוס' על כך, ולכן פרשו שגזרו על היין טומאה ברביעית, גם אם לא